

ՀԱՏՈՒԿ ԿԱՐԾԻՔ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԻՑ՝ «ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԹՎԻ ԱՌՆՎԱԶՆ ՄԵԿ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴԻ ԴԻՄՈՒՄԻ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ՝ «ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ 17-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾԻ «Գ» ԿԵՏԻ, 27-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾԻ 2.1-ԻՆ ՄԱՍԻ, 52.1-ԻՆ ՀՈԴՎԱԾԻ 1-3-ՐԴ ՄԱՍԵՐԻ ԵՎ «ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՄԱՐՄՆԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ 36-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾԻ 9-ՐԴ ՄԱՍԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ» ԳՈՐԾՈՎ 2026 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 12-ԻՆ ԿԱՅԱՑՎԱԾ ՍԴՈ-1819 ՈՐՈՇՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Սահմանադրական դատարանը, դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննելով «Ազգային ժողովի պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ հինգերորդի դիմումի հիման վրա՝ «Էներգետիկայի մասին» օրենքի 17-րդ հոդվածի «գ» կետի, 27-րդ հոդվածի 2.1-ին մասի, 52.1-ին հոդվածի 1-3-րդ մասերի և «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքի 36-րդ հոդվածի 9-րդ մասի՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը, 2026 թվականի մարտի 12-ին ընդունեց ՍԴՈ-1819 որոշումը (հրապարակվել է 2026 թվականի մարտի 16-ին):

Համաձայն լինելով Սահմանադրական դատարանի ՍԴՈ-1819 որոշմանը՝ ես՝ Սահմանադրական դատարանի դատավոր Ա. Վաղարշյանս, սույն հատուկ կարծիքով նպատակ ունեմ արտահայտել խնդրո առարկայի վերաբերյալ հետևյալ կարևոր վերլուծություններ, որոնք որոշման մեջ չեն արտացոլվել:

1. Սույն գործով Ազգային ժողովի պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ հինգերորդը (այսուհետ նաև՝ Դիմող) իր դիմումի պատճառաբանություններով առաջ է քաշում «Էներգետիկայի մասին» օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) մի շարք իրավադրոյթների (17-րդ հոդվածի «գ» ենթակետում սահմանված՝ Հանձնաժողովի լիցենզավորման հետ կապված լիազորությունների, 27-րդ հոդվածի 2.1-ին մասում ամրագրված՝ Կառավարության գնելու նախապատվության իրավունքի, 52.1-ին հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերով ամրագրված՝ սպառողների շահերի պաշտպանության նպատակով կիրառվող կանխարգելիչ միջոցառումների, «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքի 36-րդ հոդվածի 9-րդ մասով ամրագրված՝

Հանձնաժողովի նախագահի կողմից միանձնյա կարգով Կառավարության լիազոր մարմնի հաղորդման հիման վրա վարչական վարույթ հարուցելու և կանխարգելիչ միջոցառումներ կիրառելու մասին որոշում կայացնելու լիազորությունը)¹ Սահմանադրությանը հակասելու վարկածը՝ այդ իրավակարգավորումները որակելով անհամաչափ ինտենսիվ միջամտություն ոլորտում գործող անձանց իրավունքին/ազատությանը, մասնավորապես՝ տնտեսվարող սուբյեկտների տնտեսական գործունեության ազատության և սեփականության հիմնական իրավունքներին¹:

1. Դատական պաշտպանության իրավունքի մասով

2. Վիճարկվող դրույթների հակասահմանադրականությունը հիմնավորելիս Դիմողն իր դիմումի որոշ մասերում հպանցիկ շոշափում է նաև դատական պաշտպանության իրավունքի հարցերը, մասնավորապես՝ ըստ Դիմողի՝ «Հանձնաժողովի կողմից լիցենզիայի դադարեցման դեպքում չկա արդյունավետ դատական վերահսկողության կառուցակարգ»:

Միաժամանակ՝ դիմումի վերջնամասում՝ 58-րդ կետում, Դիմողը նշում է, որ որևէ հիմնական իրավունքի կենսագործումը ենթադրում է նաև արդյունավետ իրացման խոչընդոտների, սահմանափակումների դեպքում դրանց հաղթահարման, վերացման նպատակով դատական վերահսկողության իրավունքի իրացման հնարավորության նախատեսում: Անձը չպետք է զրկվի իր հիմնական իրավունքների սահմանափակման իրավաչափությունը պատշաճ դատական վերահսկողության առարկա դարձնելու, անկախ և անաչառ մարմնի՝ դատարանի կողմից իր գործի քննության իրավունքից:

3. Դիմողի բարձրացրած խնդրի համառոտ հիմնավորումներին Սահմանադրական դատարանն արձագանքել է Սահմանադրական դատարանի 2026 թվականի մարտի 12-ի ՍԴՈ-1819 որոշման մի շարք հատվածներում.

¹ Սահմանադրական դատարանի 2026 թվականի մարտի 12-ի ՍԴՈ-32 աշխատակարգային որոշմամբ «Ազգային ժողովի պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ հինգերորդի դիմումի հիման վրա՝ «Էներգետիկայի մասին» օրենքի 17-րդ հոդվածի «գ» կետի, 27-րդ հոդվածի 2.1-ին և 2.2-րդ մասերի, 52-րդ հոդվածի, 52.1-ին հոդվածի և «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքի 36-րդ հոդվածի 9-րդ մասի՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործի վարույթը մասամբ՝ «Էներգետիկայի մասին» օրենքի 27-րդ հոդվածի 2.2-րդ մասի, 52-րդ հոդվածի, 52.1-ին հոդվածի 4-10-րդ մասերի մասով, կարճվել է:

1) Էներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզիա ստացած անձանց լիցենզիայի դադարեցմամբ համապատասխան գործունեության իրականացմանը միջամտության սահմանադրականությունը գնահատելիս Սահմանադրական դատարանն արձանագրել է հետևյալ դիրքորոշումը. **«86. Բացի դրանից, թեև լիցենզիայի գործողության դադարեցումն իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ վարչական կարգով, օրենսդիրը՝ ի ապահովումն Սահմանադրության 61-րդ հոդվածի պահանջների, լիցենզավորված անձին իրավունք է վերապահում դատական կարգով բողոքարկելու լիցենզիայի գործողության դադարեցման վերաբերյալ Հանձնաժողովի որոշումը, իսկ Սահմանադրության՝ «Վնասի հատուցման իրավունքը» վերտառությամբ 62-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ոք ունի պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու պաշտոնատար անձանց ոչ իրավաչափ գործողություններով կամ անգործությամբ, իսկ օրենքով սահմանված դեպքերում՝ նաև իրավաչափ վարչարարությամբ պատճառված վնասի հատուցման իրավունք, որի պայմանները և կարգը սահմանվում են օրենքով»:**

2) Օրենքի 52.1-ին հոդվածի 1-3-րդ մասերով սահմանված կանխարգելիչ միջոցառումների և դրանց կիրառման կարգի սահմանադրականությունը գնահատելիս Սահմանադրական դատարանը, հիմք ընդունելով Սահմանադրական դատարանի 2007 թվականի հունվարի 16-ի ՍԴՈ-673, 2007 թվականի նոյեմբերի 28-ի ՍԴՈ-719, 2015 թվականի դեկտեմբերի 22-ի ՍԴՈ-1249, 2016 թվականի մարտի 10-ի ՍԴՈ-1257 որոշումները, ՍԴՈ-1819 որոշման 111 և 113-րդ կետերում արձանագրել է. **«111. Դատական պաշտպանության ինստիտուտն իրավունքի գերակայության կենդանի մարմնավորումն է»:** Այդ համատեքստում, Սահմանադրական դատարանն արտահայտել է իրավական դիրքորոշում այն մասին, որ հաշվի առնելով Հանձնաժողովի բացառիկ իրավասությունը՝ էներգետիկայի բնագավառում իրականացնելու լիցենզավորում և կիրառելու Օրենքով սահմանված կանխարգելիչ միջոցառումներ ու պատասխանատվության միջոցները, **«... օրենսդիրը Սահմանադրությամբ երաշխավորված արդյունավետ դատական պաշտպանության իրավունքի ապահովման համատեքստում նախատեսել է Հանձնաժողովի ու դրա նախագահի իրավական ակտերի՝ դատական կարգով բողոքարկման իրավական հնարավորություն»:**

4. Վերոգրյալը նկատի ունենալով՝ անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ Սահմանադրական դատարանը 2019 թվականի սեպտեմբերի 24-ի ՍԴՈ-1477 որոշմամբ արտահայտել է հետևյալ դիրքորոշումը.

«4.1. Սահմանադրության 61-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է.

«1. Յուրաքանչյուր ոք ունի իր իրավունքների և ազատությունների արդյունավետ դատական պաշտպանության իրավունք»:

Սահմանադրության 63-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է.

«1. Յուրաքանչյուր ոք ունի անկախ և անաչառ դատարանի կողմից իր գործի արդարացի, հրապարակային և ողջամիտ ժամկետում քննության իրավունք»:

Սահմանադրական դատարանը Սահմանադրության 61 և 63-րդ հոդվածները բազմիցս դիտարկել է որպես մեկ միասնական իրավական երևույթ: Դա, մասնավորապես, վերաբերում է արդարադատության մարտնչության իրավունքին՝ որպես արդար դատաքննության իրավունքի տարրի:

Այնուհանդերձ, Սահմանադրության 63-րդ հոդվածի իրավակարգավորումը կազմում է արդար դատաքննության իրավունքի առանցքը, քանի որ այդ իրավունքի կիրառության շրջանակն ամրագրելուց բացի սահմանում է նաև դրա առավել ընդհանրական երաշխիքները:

Սահմանադրական դատարանը հարկ է համարում արձանագրել, որ Սահմանադրության 61 և 63-րդ հոդվածների իրավակարգավորման հիմքում դրված են անձի իրավունքների և ազատությունների դատական պաշտպանության իրավունքի երաշխավորման սահմանադրաիրավական այն սկզբունքները, որոնց համապետքստում Սահմանադրական դատարանն իր որոշումներում արտահայտել է իրավական դիրքորոշումներ: Այդ դիրքորոշումներն արտացոլում են նաև միջազգային իրավական փորձի համալիր ուսումնասիրության արդյունքները:

Սահմանադրական դատարանը կարևորել է իրավակարգավորման սկզբունքներ (չափանիշներ), որոնք սույն գործով վեժի առարկա նորմի սահմանադրականության գնահատման տեսանկյունից ունեն սկզբունքային նշանակություն, մասնավորապես.

- ընթացակարգային որևէ առանձնահատկություն չի կարող մեկնաբանվել որպես Սահմանադրության 63-րդ հոդվածով երաշխավորված դատարանի մատչելիության իրավունքի սահմանափակման հիմնավորում,

- դատարանի (արդարադատության) մատչելիությունը կարող է ունենալ որոշակի սահմանափակումներ, որոնք չպետք է խաթարեն այդ իրավունքի բուն էությունը,

- դատարան դիմելիս անձը չպետք է ծանրաբեռնվի ավելորդ ձևական պահանջներով,

- դատական ակտի դեմ ներկայացված բողոքի ընդունելիության պայմաններ. բողոքարկման ժամկետ սահմանելիս պետք է գերակայեն դատարանի մատչելիության իրավունքի ապահովման երաշխիքները,

- դատական ակտի պատճառաբանվածությունը, ըստ որի ընդունվում կամ մերժվում է անձի դիմումը, ինչպես նաև դատական ակտի բողոքարկման իրավունքը մատչելիության իրավունքի իրացման երաշխիքներ են,

- օրենսդրական կանոնակարգումը չի կարող սոցիալական անհամաչափ ծանրաբեռնվածություն առաջացնել անձանց համար՝ կախված նրանց ֆինանսական հնարավորություններից, արդյունքում չապահովելով դատարանի մատչելիության իրավունքը»:

5. Սահմանադրական դատարանի՝ Սահմանադրության 61 և 63-րդ հոդվածների վերոբերյալ մեկնաբանության համատեքստում՝ բողոքարկման ենթակա են ոչ միայն Հանձնաժողովի և դրա նախագահի ակտերը, այլև ժամանակավոր կառավարչի ակտերը, իսկ բողոքարկման սուբյեկտներ են նաև լիցենզավորված իրավաբանական անձի իրավասու մարմինները, ներառյալ գործադիր մարմինը, որը ժամանակավոր կառավարչի գործունեության շրջանում զրկվում է գործադիր լիազորություններից, բայց **ոչ իրավաբանական անձի իրավունքների իրավապաշտպան գործառույթից**: Դրա ակնհայտ հիմնավորումն է համարվում Օրենքի 52.1-ին հոդվածի 10-րդ մասը, որը, որպես բացառող իրավակարգավորում, սահմանում է, որ կանխարգելիչ միջոցառումների կիրառման և Օրենքի 52-րդ հոդվածով սահմանված ժամանակահատվածում դատարանում չի կարող քննության առարկա դառնալ լիցենզավորված անձի սնանկու-

թյան կամ սնանկության վտանգի վերաբերյալ դիմումը (սնանկ ճանաչելու հարցը), և նման դիմումները (դրանք վարույթ ընդունելը) ենթակա են մերժման:

Կարգավորման նման տրամաբանությունից բխում է, որ հնարավոր այլ դիմումներ կարող են ներկայացվել դատարան, բայց դրանք կազմող և ներկայացնող իրավասու սուբյեկտը իրավաբանական անձի իրավասու մարմինն է և/կամ նրա կողմից լիազորված անձը:

2. Օրենքի 52.1-ին հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ նախադասությամբ կանխարգելիչ միջոցառումների կիրառման դեպքում հաշվի առնվող հանգամանքների գործողությանը հետադարձ ուժ տալու մասով

6. Օրենքը, 2025 թվականի հուլիսի 3-ին ընդունված՝ ««Էներգետիկայի մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՕ-196-Ն օրենքի 3-րդ հոդվածին համապատասխան, լրացվել է «Սպառողների շահերի պաշտպանության նպատակով կանխարգելիչ միջոցառումների կիրառումը» վերտառությամբ 52.1-ին հոդվածով, որի 1-ին մասի 2-րդ նախադասության համաձայն՝ կանխարգելիչ միջոցառումների կիրառման դեպքում, **ի թիվս այլնի, հաշվի են առնվում նաև լիցենզավորված անձի կողմից նախկինում կատարված խախտումների քանակը, հաճախականությունը կամ բնույթը:**

7. Դիմողի տեսանկյունից՝ Օրենքի 52.1-ին հոդվածի 2-րդ նախադասությամբ օրենսդիրն «ուղղակիորեն հետադարձ ուժ է տվել անձի իրավական վիճակը վատթարացնող դրույթին, քանի որ Օրենքի ընդունումից առաջ ավարտված փաստակազմի վրա (նախկինում կատարված խախտումների քանակը, հաճախականությունը կամ բնույթը) տարածում են իրավական հետևանքներ (հիմք են կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացման համար)»: Դիմողի գնահատմամբ՝ Օրենքում կատարված լրացումը հետադարձ ուժ է տալիս «նոր՝ անբարենպաստ իրավական հետևանքներ» առաջացնող իրավակարգավորմանը, հետևաբար՝ առկա է Օրենքի իրական (իսկական) հետադարձ ուժի կիրառում, ինչն առանց որևէ վերապահման արգելված է Սահմանադրության 73-րդ հոդվածի 1-ին մասով:

Դիմողն իր պատճառաբանություններում, մի կողմից՝ օգտագործում է «նոր իրավական հետևանքներ» ձևակերպումը, մյուս կողմից՝ առաջ է քաշում օրենքի իրական (իսկական) հետադարձ ուժի իսպառ արգելման ենթադրությունը:

8. Դիմողի կողմից բարձրացված այս հարցադրումների համատեքստում անհրաժեշտ է բացահայտել անձի իրավական վիճակը վատթարացնող օրենքների և այլ իրավական ակտերի հետադարձության սահմանադրական արգելքի բովանդակությունը և դրանում օգտագործված հիմնական հասկացությունների նշանակությունը, որոնք էլ հիմք են հանդիսացել ՍԴՈ-1819 որոշման մեջ տեղ գտած իրավական դիրքորոշումների համար:

Սահմանադրության 73-րդ հոդվածի իրավադրույթների իրավաբանական բովանդակությունը հիմնված է «անձի իրավական վիճակ», «վատթարացնող օրենքներ և այլ իրավական ակտեր», «բարելավող օրենքներ և այլ իրավական ակտեր», «հետադարձ ուժ» իրավական հասկացությունների վրա:

9. «Անձի իրավական վիճակ» հասկացությունն արտացոլում է անձի՝ հասարակության մեջ իրավաբանորեն ամրագրված դրությունը, որի հիմնական տարրերից են նրա՝ Սահմանադրությամբ և օրենքներով երաշխավորված իրավունքները (ազատությունները) և պարտականությունները, իրավունքների և ազատությունների իրավական երաշխիքները, իրավական պատասխանատվությունը՝ իր էական տարրով (օրենքով արգելված արարքն իր իրավաբանական կազմի տարրերի բոլոր հատկանիշներով հանդերձ, իրավախախտի նկատմամբ կիրառվող և պատասխանատվության միջոց համարվող օրենքով սահմանված հարկադրանքը, ինչպես նաև իրավական պատասխանատվության ենթարկելու օրենքով սահմանված այլ էական հանգամանքներ):

10. «Օրենքի և այլ իրավական ակտերի հետադարձ ուժը» հասկացությունը դրանցով սահմանված իրավադրույթների կիրառումն է մինչ դրանց իրավաբանական ուժի մեջ մտնելը առաջացած (ծագած) հարաբերությունների վրա: Իրավական ակտերի գործողությունը, որպես ընդհանուր կանոն, տարածվում է դրանց ուժի մտնելուց հետո ծագող հարաբերությունների վրա, ինչը պայմանավորված է որոշակի և կանխատեսելի իրավական կարգավորումներ ունենալու, նախատեսված իրավակարգավորումներին համահունչ վարքագիծ դրսևորելու և դրա հետևանքները նախատեսելու նկատառում-

ներով: Ժամանակի մեջ գործողության տեսանկյունից բավարար չափով որոշակի և կանխատեսելի իրավական կարգավորումների անհրաժեշտությունը պայմանավորված է ոչ միայն այն հանգամանքով, որ անձինք դրսևորեն այդ կարգավորումներին համահունչ վարքագիծ, այլև այն հանգամանքով, որ մարդկանց համար կանխատեսելի լինեն, թե ինչ իրավական հետևանքներ է առաջացնելու նախատեսված կարգավորումներից շեղվող վարքագծի դրսևորումը:

11. «Վատթարացնող կամ բարելավող օրենքներ և այլ իրավական ակտեր» իրավաբանական ձևակերպումներն ընդհանուր առմամբ ենթադրում են բոլոր տեսակի այն իրավական ակտերը, որոնք իրենց գործողությամբ անձի համար ունեն կամ առաջացնում են բացասական կամ դրական ազդեցություն: Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ անձի իրավական վիճակը վատթարացնող կամ բարելավող օրենքների և այլ իրավական ակտերի հետադարձության արգելքի սկզբունքի համատեքստում վիճարկվող ցանկացած դրույթի սահմանադրականությունը գնահատելիս անհրաժեշտ է, առաջին հերթին, պարզել՝ վիճարկվող կարգավորումը վերաբերո՞ւմ է արդյոք անձի իրավական վիճակին, այնուհետև՝ այն վատթարացնո՞ւմ, թե՞ բարելավում է անձի իրավական վիճակը:

12. Սահմանադրության 73-րդ հոդվածի 1-ին մասում նախատեսված արգելքի վերաբերյալ վերոբերյալ իրավական դիրքորոշումները կիրառելի են նաև սույն գործով վիճարկվող իրավակարգավորումների սահմանադրականությունը գնահատելիս: Միաժամանակ, վերոբերյալ իրավական դիրքորոշումներից հնարավոր է քաղել **«վատթարացնող օրենքներ և այլ իրավական ակտեր»** ընդհանուր բանաձևի որոշ կոնկրետ դրսևորումներ, այն է՝ «նախկինում գործող ակտերով ամրագրված իրավունքների սահմանափակումը, վերացումը» կամ դրանցից «զրկումը»¹, «օրենքի գործող դրույթի փոփոխման պատճառով անձին համեմատաբար ավելի վատթար իրավական վիճակում դնելը», «հնարավոր փոփոխությունների արդյունքում անձի իրավունքների իրացման պայմանների խստացումը»² և այլն:

¹ Տե՛ս 2015 թվականի հուլիսի 7-ի ՍԴՈ-1224 որոշման 17-րդ կետը:

² Տե՛ս 2012 թվականի դեկտեմբերի 14-ի ՍԴՈ-1061 որոշման 7-րդ կետը:

13. Այսպիսով, անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել այն հանգամանքերի վրա, որ **(1)** Սահմանադրության 73-րդ հոդվածի 1-ին մասում ամրագրված իրավադրույթը, սահմանելով անձի իրավական վիճակը վատթարացնող օրենքների և այլ իրավական ակտերի հետադարձ ուժի արգելքը, երաշխավորում է անձի նկատմամբ դրանց կիրառման հնարավորության բացառումը, **(2)** վատթարացնող (բացասական ազդեցություն ունեցող) կամ բարելավող իրավադրույթները պետք է վերաբերեն անձի իրավական վիճակին և դրա տարրերին: Հետևաբար՝ օրենքների և այլ իրավական ակտերի ոչ բոլոր փոփոխություններն ու լրացումներն են, որ կարող են ձեռք բերել անձի համար վատթարացնող կամ բարելավվող ազդեցություն ունեցող իրավադրույթների նշանակություն, այլ միայն այն իրավադրույթները, որոնք, նախ, վերաբերում են անձի իրավական վիճակի որևէ տարրին, և միաժամանակ իրավական վիճակի այդ տարրում ներմուծում են վատթարացնող կամ բարելավող ազդեցություն առաջացնող իրավական փոփոխություններ կամ լրացումներ, **(3)** անձի իրավական վիճակի վրա «վատթարացնող» կամ «բարելավող» ազդեցություններն իրավունքի զանազան ճյուղերում ունեն ամրագրման ձևի ու բովանդակության դրսևորման ոլորտային առանձնահատկություններ: Միաժամանակ, ազդեցության որակական գնահատականները բոլոր դեպքերում ուղղակիորեն չեն արտացոլվում օրենքներում, հատկապես որ օրենսդիրը միշտ չէ, որ սահմանում է բոլոր իրավադրույթների հետադարձ ուժի կանոնները: Հետևաբար՝ իրավադրույթի վատթարացնող/բարելավող ազդեցության գնահատականի գործիքակազմում կարևորվում է կիրառման պրակտիկայում կատարված ճշգրիտ մեկնաբանման դերը, ինչը և արել է Սահմանադրական դատարանը սույն գործով ընդունված որոշմամբ:

**ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ԴԱՏԱՎՈՐ**

Ա. ՎԱՂԱՐՇԱՆ

23 մարտի 2026 թվականի